

**Perusopetukseen valmistavan opetuksen
opetussuunnitelma
2016**

Kontiolahden kunta

päivitys 2023

Sivistyslautakunta 31.5.2023

Sisältö

1	Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat	3
2	Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma	4
3	Perusopetuksen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	5
3.1	Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa.....	5
3.2	Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	6
3.3	Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	7
4	Toimintakulttuuri	8
4.1	Oppimisympäristöt ja työtavat.....	9
4.2	Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.....	9
5	Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen	10
6	Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki	11
6.1	Opetuksen eriyttäminen.....	11
6.2	Kodin ja koulun yhteistyö	12
6.3	Oppilashuolto	12
6.4	Oppilaanohjaus.....	13
6.5	Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.....	14
7	Oppilaan arviointi	15
8	Todistukset.....	15
9	Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana .	15
10	Liitteet	16

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta¹. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa². Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta³. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä⁴.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä⁵. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Perusopetukseen valmistavaa opetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu.^{5a}

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvalmiuksien ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Kontiolahden kunnan perusopetus on suomenkielistä. Valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan perusopetukseen siirtymistä varten tarvittavia valmiuksia suomen kielessä. Oppilas on valmistavassa opetuksessa noin yhden lukuvuoden ajan. Oppilaan viikoittainen tuntimäärä vastaa keskimäärin vastaavan ikäisen perusopetuksen oppilaan tuntimäärää.

Valmistavan opetuksen ryhmä/ryhmät muodostetaan tarpeen mukaan siihen lähikouluun, jonka alueelle valmistavaan opetukseen tulevaista oppilaista enemmistö muuttaa, ellei muutoin ole tarkoituksenmukaisempaa kuljettaa lapsia toiseen kouluun. Valmistavan opetuksen oppilailla on Kontiolahden kunnassa vastaavat kuljetusetuudet kuin perusopetuksen oppilailla. Erillisen ryhmämuotoisen valmistavan opetuksen oppilaalle

¹Perusopetuslaki (628/1998)

² Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) 5 §

³ Perusopetusasetus (852/1998) 3 § (363/2015)

⁴ Perusopetuslaki (628/1998) 30 § (642/2010)

⁵ Perusopetusasetus (852/1998) 2 § (893/2010)

^{5a} Perusopetuslaki (628/1998) 3a §

sovitaan valmistavan opetuksen alkaessa oppilaan ikätasoa vastaava kotiluokka, johon oppilas integroidaan hänen omassa opinto-ohjelmassaan määritellyllä tavalla.

Myös inklusiivista valmistavaa opetusta voidaan järjestää yksittäisille lapsille heidän omissa lähikouluissaan perusopetusluokan yhteydessä. Inklusiivisessa valmistavassa opetuksessa oppilas opiskelee valmistavan opetuksen oppiaineita tuetusti ikätasoaan vastaavassa perusopetuksen ryhmässä oman opinto-ohjelmansa mukaisesti. Opetuksessa hyödynnetään joustavia opetusjärjestelyjä.

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma⁶. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014⁷.

Opetushallitus on 10.5.2022 päättänyt muutoksista Perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2015 lukuihin 1 Perusopetuksen valmistavan opetuksen lähtökohdat ja 6.5 Suunnitelma kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Tämän määräyksen mukaan tarkistettu paikallinen opetussuunnitelma tulee ottaa käyttöön viimeistään 1.8.2022.

Opetushallitus on 2.12.2022 päättänyt muutoksista Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2015 lukuihin 2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma ja 6.3 Oppilashuolto.

Tarkistettu paikallinen opetussuunnitelma ja uusi koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma tulee ottaa käyttöön viimeistään 1.8.2023.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa tulee olla kuvattuna:

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- oppilashuollon ja siihen liittyvän yhteistyön järjestäminen
- ohjaustoiminta oppimisen tukena
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- suunnitelma kasvatustieteiden ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain⁸ mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai

⁶ Perusopetuslaki (628/1998)

⁷ Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 (Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2014: 96)

⁸ Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986, muutettu 1329/2014) 5 a §

opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain⁹ mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Kontiolahden kunnan valmistavan opetuksen opetussuunnitelman kuntakohtaiset tarkennukset ja Opetushallituksen perusteisiin 10.5.2022 päättämät muutokset on liitetty Perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 – tekstin yhteyteen kurssiivilla. Tarvittaessa viitataan Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014 (huomioiden Opetushallituksen 10.5.2022 muutokset), Joensuun seudun opetussuunnitelman yleiseen osaan tai kuntakohtaisiin vahvistettuihin suunnitelmiin.

3 Perusopetuksen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskeluvalmiuksiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuurista otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan edistää oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-

⁹ Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 6 §

ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen oppilas siirtyy lähellä kehitystasoaan olevaan perusopetusryhmään omaan lähikouluunsa tai muuhun hänelle soveltuvaan opetukseen. Yläkouluikäiset voivat jatkaa opiskelua maahanmuutto-opetuksen pienryhmässä, josta integrointia yleisopetukseen tehdään oppilaslähteisesti vähitellen ja hallitusti. Suomi toisena kielenä opetus jatkuu tarvittaessa koko perusopetuksen ajan pienryhmässä tai eriytettynä äidinkielen ja kirjallisuuden oppitunneilla.

Kontiolahdessa kiinnitetään erityistä huomiota yläkouluikäisinä maahan tulleiden nuorten perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestämiseen, jotta jokainen saisi mahdollisimman hyvät valmiudet suorittaa perusopetuksen päättötodistukseen tarvittavat opinnot.

Suomen kielen opetuksen ohella opetusta annetaan perusopetuksen oppiaineissa oppilaan oman opinto-ohjelman mukaan. Oman opinto-ohjelman laatimisessa ja opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaan ikä ja opiskeluvaikeudet. Opetuksessa keskitytään niihin oppisisältöihin, joiden hallinta on tarpeen oppilaan siirtyessä perusopetukseen. Tavoitteena on myös kartoittaa oppilaan aiemmat tiedot ja taidot eri oppiaineissa. Yläkouluikäisten valmistavan opetuksen keskeinen tavoite on luoda edellytykset päättövaiheen opiskelulle sekä orientoida nuorta jatko-opintoihin suuntautumisessa ja ammatin valinnassa.

Perusopetuksen tavoin valmistavan opetuksen tulee edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Kunkin oppilaan tulee tulla kohdatuksi ja kohdelluksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista. Sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä koskevista periaatteista keskustellaan valmistavan opetuksen alkuvaiheessa oppilaan ja huoltajien tapaamisessa.

3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa pääpaino on suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa, joiden osalta tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnot ovat pohjana kaikille muille opinnoille. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opintojen tavoitteena on antaa oppilaille tarvittavat valmiudet siirtyä perusopetukseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan koulu- ja opiskelutausta ja hänen jo mahdollisesti hallitsemansa suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellään taito- ja ikätason mukaiset suomen tai ruotsin kielen opetuksen tavoitteet ja sisällöt.

Kontiolahdessa perusopetuksen valmistavan opetuksen aikana opetetaan suomea toisena kielenä. Valmistavan opetuksen tavoitteena on toimiva alkeiskielitaito, joka mahdollistaa vuorovaikutuksen ja muiden oppiaineiden opiskelun. Opetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Kielitaito kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-aikana. Opetus vahvistaa oppilaan luottamusta käyttäen vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Oppilaan omaa oppimissuunnitelmaa laadittaessa noudatetaan soveltuvin osin Joensuun seudun perusopetuksen opetussuunnitelman suomi toisena kielenä ja kirjallisuus –oppimäärää.

Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset kielenkäyttötilanteet ja tekstilajit. Keskeisiä motivaatiotekijöitä suomen kielen oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Monipuoliset työtavat harjaannuttavat eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevia oppilaita käyttämään suomen kieltä monipuolisesti.

Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin Joensuun seudun perusopetuksen opetussuunnitelman suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteita ja tavoitteisiin liittyviä sisältöalueita. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää koskevat myös äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi.

Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan.

Opetus noudattaa opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Kontiolahdella oppilas voi osallistua oman äidinkielen opetukseen, mikäli opetusta järjestetään kyseisessä kielessä. Oman kielen opetus on pääsääntöisesti yhdysluokkaopetusta, johon osallistuu eri-ikäisiä oppilaita.

Opetuksessa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia.

Perheen tapaamisessa keskustellaan oman äidinkielen merkityksestä ja tärkeydestä. Perhettä kannustetaan vaalimaan omaa äidinkieltään ja kulttuuriaan. Oppilaan oman äidinkielen kehittymistä voidaan tukea yhteistyöllä kirjaston kanssa. Pohjois-Karjalan Vaara-kirjastoista on lainattavissa vieraskielistä lasten- ja nuortenkirjallisuutta.

Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvin osin. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Kontiolahdella valmistavan opetuksen oppilaat opiskelevat englantia oman taitotasonsa mukaisesti. Yksilöllinen suunnitelma kirjataan oppilaan opinto-ohjelmaan.

3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisällöt

suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittamisen Suomessa. Lähtökohtana suunnittelulle ovat perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja siirtymävaiheen kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet¹⁰.

Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

Opetus valmistavassa opetuksessa edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa opiskeltavissa oppiaineissa. Erillisessä valmistavan opetuksen ryhmässä opiskelevan oppilaan integroimisen perusopetuksen ryhmään voi aloittaa sellaisissa oppiaineissa, joissa kielitaito ei ole etusijalla. Inklusiivisessa valmistavassa opetuksessa oppilas opiskelee tuetusti kaikkia kyseisen vuosiluokan perusopetuksen oppiaineita yleisopetuksen ryhmässä. Opetusta eriytetään tarpeen mukaan.

Kontiolahdessa yläkouluikäisten perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana oppilaat osallistuvat taito- ja taideaineiden opetukseen pääosin yleisopetuksen ryhmien mukana. Näin valmistavan opetuksen oppilaat osallistuvat yleisopetuksen ryhmiin jo valmistavan opetuksen alusta lähtien, mikä edesauttaa heidän sopeutumistaan suomalaiseen kouluun ja kohentaa yläkouluikäisenä maahan tulleen oppilaan mahdollisuuksia suorittaa perusopetuksen oppimäärä valmistavan opetuksen jälkeen.

Oppilaan mahdollisuutta käyttää omaa kieltään oppimisen tukena tuetaan aktiivisesti TVT:n avulla mm. käännösohjelmien avulla.

4 Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014¹¹.

Joensuun seudun opetussuunnitelman luvussa 4 on kuvattu perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittämistä ohjaavia periaatteita. Kontiolahden kunnan perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin kehittämisessä noudatetaan Joensuun seudun opetussuunnitelmaa. Tarvittaessa toimintakulttuurin perusteita selvennetään oppilaille ja huoltajille heidän omalla kielellään. Toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille, jossa kannustetaan kaikkia jäseniä oppimiseen. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yksilöä ja yhteisöä.

¹⁰ Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, luvut 13, 14 ja 15.

¹¹ Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 (Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2014: 96)

Keskeistä on oppimisen ilon herättäminen ja opiskelumotivaation löytäminen. Jokaisen valmistavan opetuksen oppilaan tulisi päivittäin saada kokea, että hän osasi jotain, sai vaikuttaa siihen mitä tehtiin ja hänestä välitetään. Oppilaita ohjataan ensisijaisesti positiivisen ja kannustavan palautteen avulla.

4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaalle mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttäen kieltä eri kommunikatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat harjaantuvat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoihin. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintätekniisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttää kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Joensuun seudun opetussuunnitelman luvussa 4.2. on kuvattu oppimisympäristöjä ja työtapoja. Kontiolahden kunnan perusopetukseen valmistavan opetuksen oppimisympäristön luomisessa ja työtapojen valinnassa noudatetaan Joensuun seudun opetussuunnitelmaa. Valmistavan opetuksen työtavat pohjautuvat oppilaan aktiiviseen toimijuuteen. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamistaan.

Valmistavan opetuksen oppilaat osallistuvat pääsääntöisesti koulun yhteisiin vuosisuunnitelman mukaisiin tapahtumiin.

4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen tai ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojansa ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Joensuun seudun opetussuunnitelman luvussa 4.3. on kuvattu opetuksen eheyttämistä ja monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Kontiolahden kunnan perusopetukseen valmistavan opetuksen eheyttämisessä ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa noudatetaan Joensuun seudun opetussuunnitelmaa. Kontiolahden kouluilla valmistavan opetuksen oppilaat osallistuvat oman koulunsa yhteisiin monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin.

5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
- oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
- opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
- oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
- ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Kontiolahdessa oppilaan oma opinto-ohjelma laaditaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa sähköisesti lomakepohjaan viimeistään kahden kuukauden kuluessa oppilaan koulun aloittamisesta. Opinto-ohjelmassa kuvataan oppilaan valmistavan opetuksen järjestämiseen liittyvät pedagogiset ratkaisut. Opinto-ohjelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia. Oppilaan oma opinto-ohjelma on pedagoginen asiakirja, johon ei kirjoiteta oppilashuollollisen tuen tarvetta tai tukitoimia, vaan ne kirjoitetaan oppilashuoltokertomukseen. Opinto-ohjelmaan ei kirjoiteta mahdollisia arkaluontoisia tietoja.

6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä oppilashuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaille parhaiten soveltuvalla tavalla.

Kontiolahdessa merkittävä osa valmistavan opetuksen oppilaista on turvapaikanhakijoita ja myös ilman huoltajaa maahan tulleita, ja siksi heidän traumaattinen taustansa tulee erityisesti ottaa huomioon myös koulussa. Traumaattiset kokemukset voivat näkyä sulkeutuneisuutena, levottomuutena, masentuneisuutena tai oppimisvaikeuksina. Oppimiselle ja kotoutumiselle pitää antaa riittävästi tukea ja aikaa. Tuen tarpeen varhaiseksi havaitsemiseksi oppilaiden oppimisen edistymistä ja koulunkäynnin tilannetta tulee arvioida jatkuvasti. Samoin tarkastellaan käytössä olevia toimintatapoja, opetusjärjestelyjä ja oppimisympäristöjä sekä niiden soveltuvuutta oppilaille. Valmistavan opetuksen aikana oppilaalla on oikeus samoihin oppimisen ja koulunkäynnin tuen muotoihin kuin perusopetuksen oppilailla. Tuen tarve ja tukitoimet kirjataan oppilaan omaan opinto-ohjelmaan.

6.1 Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta. Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen. Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineen syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

Perusopetuksen työtapoja ja eriyttämisen periaatteita kuvataan Joensuun seudun opetussuunnitelman yleisessä osassa. Valmistavan ryhmän opettajan työparina toimii koulunkäynninohjaaja, jonka työpanos lisää käytännön edellytyksiä eriyttämiselle. Erillisen perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmän

oppilasmäärän kokosuositus on 10 oppilasta. Valmistavan opetuksen oppilaita integroidaan tai sijoitetaan mahdollisuuksien mukaan olemassa oleviin yleisopetuksen ryhmiin. Tarvittaessa tällaisessa tilanteessa koululle palkataan työskentelemään maahanmuuttajaoppilaiden tueksi joustavasti opetusryhmissä liikkuva ryhmäohjaaja. Oppilaiden osalta harkitaan tapauskohtaisesti, milloin erillinen valmistavan opetuksen ryhmä on tarpeellista perustaa.

6.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Kontiolahdessa ensimmäinen kosketus perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan huoltajiin saadaan kouluuntulohaastattelussa, joka tehdään aina ennen valmistavan opetuksen aloittamista. Haastattelun tekee alakouluissa koulun johtaja ja yläkoulussa opinto-ohjaaja yhdessä oppilaan tulevan opettajan kanssa. Kouluuntulohaastattelua varten on tehty haastattelulomake. Haastattelussa käytetään aina tulkkausta.

Valmistavassa opetuksessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle. Koululla on merkittävä rooli myös monikielisten perheiden kasvatustyön tukemisessa. Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta, jota koulu tukee parhaansa mukaan. Kodin ja koulun yhteistyöllä tuetaan sitä, että oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Yhteistyössä huomioidaan perheiden kulttuuritausta ja heidän kokemuksensa koulujärjestelmästä. Huoltajille kerrotaan kouluun ja opetukseen liittyvistä asioista suomalaisessa yhteiskunnassa, koulussa ja ryhmässä sekä yhteistyön ja tiedonvaihdon tärkeydestä.

6.3 Opiskeluhoolto

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskeluhoollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa opiskeluhoollissa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan opiskeluhooltoon. Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön.

Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhoitopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhoiltoa. Opiskeluhoiltoa ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus.

Opiskeluhoitoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen, kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Opiskeluhoitotyössä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luotettavuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkintapalveluista.

Opiskeluhoillon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta. Tiedottamisen ymmärrettävyys on tärkeä varmistaa.

Opiskeluhoito on tärkeä osa valmistavaa opetusta ja sen järjestämisessä noudatetaan Kontiolahden kunnan opiskeluhoitosuunnitelmaa, johon sisältyy suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Valmistavan opetuksen oppilas on oikeutettu samoihin opiskeluhoillon palveluihin kuin perusopetuksen oppilaat. Yksilökohtaisessa oppilashuoltotyössä käytetään tarvittaessa tulkintapalveluita.

Turvapaikanhakija-statuksella olevien oppilaiden osalta oppilaiden tarvitsemista terveys- ja sosiaalipalveluista (ja täten oppilashuoltopalveluista) vastaa turvapaikanhakijat vastaanottanut taho. Kaikilla oppilailla on kouluaikana käytössään tarvittavat kouluterveydenhuollon palvelut. Turvapaikanhakijalapselle terveydenhuoltoa annetaan samoin perustein kuin henkilölle, jolla on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa. Kouluterveydenhuollossa annetusta palvelusta laskutetaan vastaanottokeskustoimintaa järjestävää tahoa.

6.4 Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Valmistavan opetuksen oppilaanohjausta toteutetaan soveltamalla Joensuun seudun perusopetuksen opetussuunnitelmassa ja Joensuun seudun ohjaussuunnitelmassa kuvattua ohjaustoimintaa. Valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilasta ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja toiminnastaan oman ryhmänsä ja kouluyhteisönsä jäsenenä. Ohjauksella vahvistetaan oppilaan itseluottamusta, ryhmässä toimimisen ja oppimaan oppimisen taitoja ja arjen hallintaa. Ohjauksella tuetaan myös kotoutumista ja sopeutumista arkeen ja suomalaiseen yhteiskuntaan.

Kontiolahdessa perusopetukseen valmistavan opetuksen loppuessa perusopetukseen siirtyvälle oppilaalle tehdään siirtymävaiheen pedagoginen arvio, joka seuraa oppilasta uuteen kouluun ja jonka pohjalta oppilaalle voidaan tarvittaessa tehdä oppimissuunnitelma. Oppilaan siirtyessä perusopetukseen valmistavasta

opetuksesta valmistavan ryhmän opettaja ja vastaanottava luokanopettaja tai luokanvalvoja käyvät oppilaan opiskelua ja etenemistä koskevan siirtokeskustelun.

6.5 Suunnitelma kasvatustietokeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatustietokeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatustietokeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.¹²

Kasvatustietokeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatustietokeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.¹³

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustietokeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista¹⁴. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustietokeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeus- turvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

¹² Perusopetuslaki (628/1998) 35 a § (1267/2013), 36 § (477/2003) ja 36 a § (1267/2013)

¹³ Perusopetuslaki (628/1998) 36 § (477/2003) ja 36 a–36 i § (1267/2013)

¹⁴ Perusopetuslaki (628/1998) 29 § (1267/2013)

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun.¹⁵ Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Seudullinen ohjeistus kasvatustieteiden ja koulutuksen kehittämisen toteuttamisesta on kuvattu Joensuun seudun perusopetuksen opetussuunnitelman liitteessä 5.

7 Oppilaan arviointi

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettava todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaalle annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

Oppimisen arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta ja vähitellen kehittyvä suomen kielen taito. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Arvioinnissa käytetään monipuolisia, joustavia ja tilanteeseen sovitettuja menettelytapoja. Arvioinnissa keskeistä on rohkaiseva ja yrittämään kannustava ilmapiiri.

Valmistavan opetuksen alussa opettaja arvioi oppilaan lähtötason oman opinto-ohjelman laatimiseksi. Oppilaantuntemuksen lisääntymisen myötä opinto-ohjelmaa tarkennetaan. Oppimisen edistymistä arvioidaan oppilaalle laaditun oman opinto-ohjelman ja valmistavan opetuksen yleisten tavoitteiden mukaisesti.

Opinto-ohjelman päivittämisen yhteydessä oppilaan ja huoltajien kanssa käydään oppimiskeskustelu soveltaen perusopetuksen ohjeistusta.

Valmistavan opetuksen oppilaan arviointi on sanallista ja oppilaan itsearvioinnin edellytyksiä kehittävää.

8 Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Kontiolahden kunnan peruskouluun valmistavan opetuksen todistusmallit ja todistuksessa käytettävät arviointilausekkeet ovat tämän opetussuunnitelman liitteenä.

¹⁵ Perusopetuslaki (628/1998) 47 a § (1267/2013)

9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittamisen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa¹⁶ tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksi lukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot¹⁷.

Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja¹⁸. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

Erityisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain¹⁹. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

10 Liitteet

liite 1: Perusopetukseen valmistavan opetuksen todistusmalli, vaihtoehto a

liite 2: todistuksessa käytettävät arviointilausekkeet (a)

liite 3: Perusopetukseen valmistavan opetuksen todistusmalli, vaihtoehto b

liite 4: todistuksessa käytettävät arviointilausekkeet (b)

¹⁶ Perusopetuslaki (628/1998) 38 §

¹⁷ Perusopetuslaki (628/1998) 18 §

¹⁸ Perusopetusasetus (852/1998) 23 §

¹⁹ Perusopetusasetus (852/1998) 23 §

Kontiolahden kunta
koulun nimi

TODISTUS (malli) PERUSKOULUUN VALMISTAVASTA OPETUKSESTA

Nimi: Malli Oppilas

Henkilötunnus: 123456 – 0987

Opiskeluaika: 20.09.20XX - 31.05.20XX

Oppilas on saanut perusopetukseen valmistavaa opetusta noin 1000h.

Oppilas on opiskellut suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää ja saavuttanut siinä seuraavat kielitaidon tasot:

Laajuus tunteina: _____vvt

kielitaidon osa-alue	taitotaso	sanallinen kuvaus
kuullun ymmärtäminen	A2.1	Pystyy seuraamaan hidasta tuttua keskustelua.
puhuminen	A2.1	Osaa kertoa tutuista asioista.
lukeminen ja luetun ymmärtäminen	A1.3	Ymmärtää lyhyitä arkisia viestejä.
kirjoittaminen	A1.3	Osaa kirjoittaa lyhyitä viestejä.

Malli on osallistunut opiskeluun aktiivisesti ja edistynyt opinnoissa kohtalaisesti.

Pienryhmässä opiskellut muut oppiaineet:

kotitalous (3vvt, 7.lk)	tekninen työ (3vvt, 7.lk)
englanti (0,5vvt, alkeet)	matematiikka (1vvt, peruslaskutoimitukset)
historia (0,5vvt, Suomen historia)	tietotekniikka (1vvt, perusteet)
islam (1vvt)	somalin kieli (2vvt)

Yleisopetukseen integroituneena opiskellut oppiaineet:

musiikki (1vvt, 7.lk)	kuvataide (1vvt, 7.lk)
liikunta (2 vvt, 7.lk)	valinnainen palloilu (2 vvt, 8.lk)

Opinto-ohjelmaan on sisältynyt myös oppilaanohjausta ja yhden viikon mittainen työelämään tutustumisjakso, jonka Malli on suorittanut päiväkodissa.

Kontiolahdella 30.5.20XX

(tähän leima)

Raija Rehtori
rehtori

Outi Opettaja
valmistavan luokan opettaja

Tämä todistus on opetushallituksen 18.6.2009 hyväksymien valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

Todistuksen arviointilausekkeet (liite valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaan):

Kuullun ymmärtäminen

- A1.1. Ymmärtää tavallisimpia sanoja.
- A1.2. Ymmärtää yksinkertaisia lauseita.
- A1.3. Ymmärtää hidasta ja selkeää puhetta.

- A2.1. Pystyy seuraamaan hidasta tuttua keskustelua.
- A2.2. Pystyy seuraamaan normaalitempoista tuttua keskustelua.

- B1.1. Ymmärtää yleistietoon perustuvaa opetuspuhetta.
- B1.2. Ymmärtää myös muodollista keskustelua.

Puhuminen

- A1.1. Osaa vastata lyhyesti itseään koskeviin kysymyksiin.
- A1.2. Osaa viestiä suppeasti arkisia asioita.
- A1.3. Osaa kertoa lyhyesti itsestään.

- A2.1. Osaa kertoa tutuista asioista.
- A2.2. Osaa keskustella omista asioistaan.

- B1.1. Osaa kertoa eri aiheista yksityiskohtaisesti.
- B1.2. Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti.

Lukeminen ja luetun ymmärtäminen

- A1.1. Osaa äänne-kirjain –vastaavuuden.
- A1.2. Lukee ja ymmärtää lyhyitä lauseita.
- A1.3. Ymmärtää lyhyitä arkisia viestejä.

- A2.1. Lukee hitaasti ja ymmärtää yksinkertaisia tekstejä.
- A2.2. Ymmärtää pääasiat lyhyistä teksteistä.

- B1.1. Lukee sujuvasti monenlaisia tekstejä ja ymmärtää pääajatuksen.
- B1.2. Pystyy etsimään tietoa erilaisista teksteistä.

Kirjoittaminen

- A1.1. Osaa kirjoittaa kirjaimet.
- A1.2. Osaa kirjoittaa lyhyitä lauseita.
- A1.3. Osaa kirjoittaa lyhyitä viestejä.
- A2.1. Osaa kirjoittaa lyhyitä yksinkertaisia viestejä.
- A2.2. Osaa kirjoittaa lyhyen kuvauksen, myös menneistä tapahtumista.

- B1.1. Osaa kirjoittaa tutuista aiheista jäsennellyjä ja sidosteisia tekstejä.
- B1.2. Osaa kirjoittaa erilaisia tekstejä melko virheettömästi.

Edistyminen opiskelussa

On osallistunut opiskeluun aktiivisesti.	On osallistunut opiskeluun vaihtelevasti.
On motivoitunut opiskeluun hyvin.	Opiskelumotivaatio on vaihtelevaa.
On edistynyt opinnoissa nopeasti.	On edistynyt opinnoissa kohtalaisesti.
On edistynyt opinnoissa hitaasti.	

Kontiolahden kunta
koulun nimi

TODISTUS (malli) PERUSKOULUUN VALMISTAVASTA OPETUKSESTA

Nimi: Malli Oppilas

Henkilötunnus: 123456 – 0987

Opiskeluaika: 20.09.20XX - 31.05.20XX

Oppilas on saanut perusopetukseen valmistavaa opetusta noin 900h.

Oppilas on opiskellut suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää ja saavuttanut siinä seuraavat kielitaidon tasot:

Laajuus tunteina: _____ vvt

kielitaidon osa-alue	taitotaso	sanallinen kuvaus
kuullun ymmärtäminen	A2.1	Pystyy seuraamaan hidasta tuttua keskustelua.
puhuminen	A2.1	Osa kertoo tutuista asioista.
lukeminen ja		
luetun ymmärtäminen	A1.3	Ymmärtää lyhyitä arkisia viestejä.
kirjoittaminen	A1.3	Osa kirjoittaa lyhyitä viestejä.

Pienryhmässä opiskellut muut oppiaineet:

Yleisopetukseen integroituneena opiskellut oppiaineet:

matematiikka, ympäristöoppi, uskonto/elämäkatsomustieto, englanti, musiikki, kuvataide, liikunta, käsityö

Kontiolahdella 30.5.20XX

(tähän leima)

Raija Rehtori
rehtori

Outi Opettaja
valmistavan luokan opettaja

Kielitaitotasot: A1 alkeiskielitaito, A2-B1 peruskielitaito, B2 itsenäinen kielitaito, C1 taitava kielitaito

Tämä todistus on opetushallituksen 18.6.2009 hyväksymien valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

Todistuksen arviointilausekkeet (liite valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaan):

Kuullun ymmärtäminen

- A1.1. Ymmärtää tavallisimpia sanoja.
- A1.2. Ymmärtää yksinkertaisia lauseita.
- A1.3. Ymmärtää hidasta ja selkeää puhetta.

- A2.1. Pystyy seuraamaan hidasta tuttua keskustelua.
- A2.2. Pystyy seuraamaan normaalitempoista tuttua keskustelua.

- B1.1. Ymmärtää yleistietoon perustuvaa opetuspuhetta.
- B1.2. Ymmärtää myös muodollista keskustelua.

Puhuminen

- A1.1. Osaa vastata lyhyesti itseään koskeviin kysymyksiin.
- A1.2. Osaa viestiä suppeasti arkisia asioita.
- A1.3. Osaa kertoa lyhyesti itsestään.

- A2.1. Osaa kertoa tutuista asioista.
- A2.2. Osaa keskustella omista asioistaan.

- B1.1. Osaa kertoa eri aiheista yksityiskohtaisesti.
- B1.2. Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti.

Lukeminen ja luetun ymmärtäminen

- A1.1. Osaa äänne-kirjain –vastaavuuden.
- A1.2. Lukee ja ymmärtää lyhyitä lauseita.
- A1.3. Ymmärtää lyhyitä arkisia viestejä.

- A2.1. Lukee hitaasti ja ymmärtää yksinkertaisia tekstejä.
- A2.2. Ymmärtää pääasiat lyhyistä teksteistä.

- B1.1. Lukee sujuvasti monenlaisia tekstejä ja ymmärtää pääajatuksen.
- B1.2. Pystyy etsimään tietoa erilaisista teksteistä.

Kirjoittaminen

- A1.1. Osaa kirjoittaa kirjaimet.
- A1.2. Osaa kirjoittaa lyhyitä lauseita.
- A1.3. Osaa kirjoittaa lyhyitä viestejä.
- A2.1. Osaa kirjoittaa lyhyitä yksinkertaisia viestejä.
- A2.2. Osaa kirjoittaa lyhyen kuvauksen, myös menneistä tapahtumista.

- B1.1. Osaa kirjoittaa tutuista aiheista jäsennellyjä ja sidosteisia tekstejä.
- B1.2. Osaa kirjoittaa erilaisia tekstejä melko virheettömästi.

Edistyminen opiskelussa

On osallistunut opiskeluun aktiivisesti.	On osallistunut opiskeluun vaihtelevasti.
On motivoitunut opiskeluun hyvin.	Opiskelumotivaatio on vaihtelevaa.
On edistynyt opinnoissa nopeasti.	On edistynyt opinnoissa kohtalaisesti.
On edistynyt opinnoissa hitaasti.	